

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH
TẬP 163

NHỊ ĐẾ NGHĨA

SỐ 1854
(QUYỂN THƯỢNG - TRUNG & HẠ)

HỘI VĂN HÓA GIÁO DỤC
LINH SƠN ĐÀI BẮC XUẤT BẢN

SỐ 1854

NHỊ ĐẾ NGHĨA

Tác Giả: Đại Sư Cát Tạng (Đời Tùy)

BÀI TỰA CHO LẦN KHẮC IN BỔ SUNG SÁCH NHỊ ĐẾ CHƯƠNG

Đại Sư Gia Tường Cát Tạng soạn sách “Nhị Đế Nghĩa Chương” gồm ba quyển, lưu truyền ở Trung quốc cho đến nay, là vật quý hiếm hàng nghìn năm mới có. Những chỗ vốn yêu thích cất giữ sách xưa, những ngôi danh lam, vậy mà từ lâu không còn thấy bóng dáng sách ấy. Người thường hướng tới vật báu là Dự Công, tình cờ có được hai quyển thượng, hạ của bộ sách đó, liền cho khắc in để lưu truyền khắp thiên hạ. Ví như chiếc Vạc quý mà thiếu đi một chân! Chẳng đáng tiếc sao! Gần đây, trong tủ sách lớn của một vị nọ, may mắn còn giữ trọn được bộ sách Nhị Đế Chương, bản xưa còn truyền đến giờ. Vị ấy nhờ tôi xem lại, so sánh với văn tự phổ thông trong nước, cũng là nhằm để truyền bá cho ngàn năm sau. Vậy là tôi đem hai bản để đối chiếu, khảo xét, thì thấy bản của Dự Công chẳng những thiếu quyển trung, mà ở giữa quyển thượng cũng bị rơi mất hơn hai mươi tờ. Hơn nữa, đối với những chữ viết nhằm dạng chữ hơi giống nhau, hoặc chữ viết khác đọc khác nhưng cùng một nghĩa, mỗi chữ đều có sự đối chiếu kỹ lưỡng. Bất chợt tôi bùi ngùi than: Đã có nghe tên sách nhưng chưa thấy tận mắt! Như người khát nước mà nghe nói về me chua! Tuy vậy dù tình cờ có được sách truyền lại mà vẫn còn thiếu, chưa trọn bộ, vậy thì bao giờ mới được đầy đủ? Hôm nay thật hân hạnh được tận mắt thấy toàn bộ sách “Nhị Đế Chương”, điều này trước đây như kẻ khát nước ấy liền hết khát. Tôi đã vậy thì chắc hẳn ai mà chẳng thế. Nay đem phổ biến rộng khắp trong

thiên hạ thì đâu bỏ quên công lao mà chẳng nói lên ư? Phần tôi, đó là lý do khiến tôi quên đi chỗ kém cỏi của mình mà chẳng dám từ chối lời mời làm việc đối chiếu khảo xét kia. Thành ra hiện tại đối với hai quyển thượng, hạ, tôi dùng ngay bản khắc in của Dự Công, lại chẳng sửa đổi gì về hình thức. Còn trong sách thì những chỗ văn tự chép nhầm, hoặc hai bản cùng khác nhau, hoặc chỗ nghi ngờ chưa giải quyết được, hoặc sợ chỗ ấy chắc bị mất đi chữ gì đó v.v...tất cả đều được nói lên ở đầu mép quyển sách, ngoài ra không hề đem ý riêng của mình để sửa đổi. Cốt yếu là muốn giữ lại tính chất xưa. Vậy nên có thể cho là chiếc Vạc quý giá lại được gồm đủ hình dáng ba chân của nó, thật không gì sung sướng bằng! Sự việc đã được như thế thì biết đâu vị chủ của sách là Đại sư lại chẳng vui vẻ mỉm cười trong pháp định lớn của chư Phật. Lại biết đâu Dự Công cũng được vui thích nơi chín suối.

Vậy nên có bài tựa này.

Ngày đầu tháng giêng năm Canh Dần, niên hiệu Bảo Vĩnh năm thứ bảy. Xứ Lạc Tây, núi Ngũ Trí, Sa-môn Tuệ Húc kính ghi ở đình Vong Lự.

- Bài tựa khắc in Nhị Đế chương:

Chẳng thông hiểu về hai Đế thì việc khế hợp với cảnh của thật, soi chiếu Trí của Tục chẳng thể dung thông thấu suốt. Cảnh trí chẳng được dung thông thấu suốt mà hội nhập vào biển Trí Nhất Thiết là điều không thể có. Vậy nên chư Phật giảng nói chánh pháp thường dựa vào hai Đế. Nhiều thế hệ trong nhiều môn học hỏi đạo pháp cũng thường nói rộng về chân, tục. Sự nghiệp ấy đối với các hậu sinh thật không phải nhỏ. Vả chẳng, Nhị Đế là tông tộc của hai mươi học phái thường qua lại, tới lui. Tuy mỗi học phái đều bày tỏ kiến giải của mình, nhưng các chỗ then chốt, thiết yếu thì hầu như chưa dốc hết công phu, há chẳng phải là đứng ở bên ngoài để giữ cửa, chỉ có bề ngoài mà đã vội cho là có ảnh hưởng ư?

Thượng nhân Cát Tạng sống vào đời Tùy, có học với Lãng Công, tri thức linh diệu thật khó nghĩ bàn, không gì là chẳng rút ra được phần tinh túy của nó. Bèn đem hết sở học làm việc chú giải các kinh, nói về nẻo huyền vi, giúp cho việc biểu dương giáo pháp Đại thừa, tác phẩm soạn thuật có tới hàng ngàn hàng muôn lời. Tự trung, đến như hiện tại giải thích về chẳng phải có, chẳng phải không (Phi hữu phi vô), hai, không hai, về “Chuột tha hạt dẻ”, về “Bàn tay nắm quả dưa” v.v... Khéo nói ra những lý giải mà các luận sư ngày trước chưa tỏ, riêng phát huy sự nhận thức về các vấn đề ấy được sáng rõ. Sự nghiệp như thế mà

có thể xao lãng hay sao? Những lời thở than trong đời do đó mà càng đầy dẫy: Môn học kia chẳng được lưu truyền, tác phẩm nọ dường như sắp mất!

Tôi vừa tìm được trong kho sách của Chùa Nhật Danh cuốn sách quý giá này. Lòng quá đổi vui mừng nên cung kính cầm lấy mà đọc, chẳng kiềm chế nổi, tay chân như muốn run lên. Rồi dựa theo đó mà khảo xét, đính chính và trao sách cho thư viện lớn.

Ngày lành tháng chạp năm Đinh Sửu, Niên hiệu Nguyên Lộc năm thứ mười.
